

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Komunikacji
i Systemów Transportowych**

Warszawa, dnia 17 września 2010 r.

**Pan
Paweł Domański
Prezes
Stowarzyszenia Prywatnych
Przewoźników Międzynarodowych
w Warszawie**

KKT- 4112-02-03/2010
S/10/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Komunikacji i Systemów Transportowych w Warszawie przeprowadziła kontrolę Stowarzyszenia Prywatnych Przewoźników Międzynarodowych w Warszawie – dalej SPPM, którą objęto prawidłowość rozliczeń kart opłat za przejazd po drogach krajowych od 2004 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 17 sierpnia 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność SPPM w zakresie objętym kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe.

SPPM będąc – postanowieniami porozumienia z Biurem Obsługi Transportu Międzynarodowego w Warszawie (BOTM) zawartego w oparciu o przepis art. 42 ust. 5

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym² – uprawnione do poboru opłat za przejazd pojazdu samochodowego po drogach krajowych oraz opłat za zezwolenia zagraniczne wykazało, że z tytułu ww. opłat za przejazd po drogach krajowych pobranych w latach 2004 – 2009 powinno przekazać na rachunek Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, dalej GDDKiA, łączną kwotę 10.255.558,09 zł. SPPM przekazywało te środki nieterminowo, nieregularnie oraz w niepełnej wysokości.

Do końca marca 2010 r. SPPM z ww. kwoty 10.255.558,09 zł wpłaciło na rachunek GDDKiA łączną kwotę 9.649.687,22 zł, z której GDDKiA 550.422,05 zł zaliczyła na poczet należnych odsetek za nieterminowe płatności. Według GDDKiA na dzień 31 maja 2010 r. zadłużenie SPPM z tytułu nieprzekazanych wpływów z opłat za przejazd po drogach krajowych wynosiło 1.188.664,31 zł, w tym 54.483,79 zł odsetek naliczonych za I kwartał 2010 r.

Nierzetelne były, wymagane ww. porozumieniem z BOTM, miesięczne zestawienia sprzedaży kart opłaty drogowej za okres styczeń 2004 – 9 czerwiec 2009 sporządzane przez Dyrektora Biura SPPM i przekazywane do GDDKiA oraz BOTM. W 65 z 66 zestawień z tego okresu kwota wykazana jako wpłacona na rachunek GDDKiA była taka sama jak kwota wykazana jako należna GDDKiA. W żadnym z tych 66 zestawień kwoty wykazane jako wpłacone na rachunek GDDKiA nie były zgodne ze stanem faktycznym. Przykładowo:

- w zestawieniu za czerwiec 2004 r. wykazano, że przekazano na rachunek GDDKiA 128.432,31 zł, a faktycznie przekazano tylko 5.875,15 zł,
- w zestawieniu za marzec 2007 r. wykazano, że przekazano na rachunek GDDKiA 203.766,44 zł, a faktycznie nie przekazano żadnej kwoty.

W ww. zestawieniach nierzetelnie wykazywano również przychody ze sprzedaży kart opłaty drogowej. Stwierdzono to w pięciu z sześciu badanych zestawień wybranych losowo z lat 2004 – 2009. Przykładowo:

- w zestawieniu za grudzień 2008 r. sprzedaż zawyżono o 110 kart opłaty drogowej, a przychód ze sprzedaży o 89.183,00 zł,
- w zestawieniu za kwiecień 2008 r. sprzedaż zawyżono o 8 kart opłaty drogowej, a przychód ze sprzedaży o 19.240,00 zł.

² Dz.U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874 ze zm.

W okresie objętym kontrolą nie były prowadzone księgi rachunkowe SPPM, co stanowiło naruszenie przepisów art. 4 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości³. Za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ww. ustawą o rachunkowości ponosi Zarząd SPPM.

SPPM nie wywiązywało się przy tym z obowiązków podatkowych. Nie przestrzegało przepisów:

- art. 25 ust. 1 i art. 27 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁴ nie składając zeznań o wysokości dochodu (straty) osiągniętego w roku podatkowym do końca trzeciego miesiąca roku następnego oraz nie wpłacając na rachunek urzędu skarbowego miesięcznych zaliczek w wysokości różnicy pomiędzy podatkiem należnym od dochodu osiągniętego od początku roku podatkowego a sumą zaliczek należnych za poprzednie miesiące,
- art. 99 i art. 103 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁵ nie składając w urzędzie skarbowym deklaracji podatkowych za okresy miesięczne w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po każdym kolejnym miesiącu oraz nie wpłacając podatku na rachunek urzędu skarbowego.

Prowizja SPPM za sprzedane karty opłaty drogowej oraz zezwolenia zagraniczne w latach 2004 – 2009 wynosiła 893.528,24 zł. Podatek od towarów i usług należny Skarbowi Państwa od ww. prowizji, przy obowiązującej 22 % stawce, wynosi 161.103,14 zł. Do czasu zakończenia kontroli NIK kwoty tej SPPM nie wpłaciło na rachunek właściwego urzędu skarbowego. Od powyższej kwoty zaległości podatkowych obowiązują odsetki za zwłokę w płatnościach.

Ponadto SPPM nie prowadziło dokumentacji osobowej pracowników ze szczegółowością wymaganą ustawą z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁶. W dokumentacji dotyczącej zatrudnienia pracowników brakowało m.in.: deklaracji rozliczeniowych i imiennych raportów miesięcznych, ewidencji wypłat wynagrodzeń, kart wynagrodzeń, list płac oraz wszystkich zawartych kompletów umów o pracę i umów zleceń (art. 41 i 44 ww. ustawy),

³ Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223

⁴ Dz.U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654 ze zm.

⁵ Dz.U. Nr 54, poz. 535 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.

Niewywiązywanie się z obowiązków terminowego przekazywania wpływów z opłat na rachunek GDDKiA było wynikiem nierzetelnych i nielegalnych działań Pani Dyrektor Biura SPPM, m.in.:

1. Nie zapewniła prowadzenia ksiąg rachunkowych SPPM, a tym samym nie kontrolowała rozliczeń z kontrahentami i nie знаła stanu ich zobowiązań bądź należności. Nie regulowała zobowiązań SPPM oraz nie windykowała wierzytelności. Przykładowo zadłużenie SPPM (bez odsetek) wobec GDDKiA z tytułu nieprzekazanych wpływów z ww. opłat za przejazd po drogach krajowych na koniec 2004 r. wynosiło 343.510,35 zł, a na koniec 2005 r. – 819.291,01 zł. Natomiast stan środków finansowych posiadanych przez SPPM na rachunku bankowym wynosił odpowiednio: 473.304,47 zł i 592.218,86 zł. W konsekwencji nie prowadzenia ksiąg rachunkowych nie sporządzano również sprawozdań finansowych.
2. Wyraziła zgodę na wydawanie kart opłaty drogowej członkom SPPM bez wcześniejszego wniesienia opłaty za przejazd samochodem po drogach krajowych, podczas gdy przepisy ustawy o transporcie drogowym nie przewidywały takiej możliwości. Dopiero nowelizacja tej ustawy, która weszła w życie w dniu 3 kwietnia 2010 r. wprowadziła możliwość uiszczania opłaty rocznej w ratach⁷.
3. Nie miała wiedzy w zakresie efektywności działalności SPPM. Nie tylko nie prowadziła ksiąg rachunkowych, ale nie gromadziła nawet dokumentów potwierdzających poniesione wydatki. Tymczasem, jak wykazała dokonana przez NIK analiza przychodów i kosztów za lata 2006 – 2007, koszty działalności SPPM były znacznie wyższe od uzyskiwanych przychodów. Od prowizji SPPM z tytułu sprzedaży kart opłaty drogowej oraz zezwoleń wynoszącej 273.520,89 zł należało odprowadzić podatek od towarów i usług w kwocie 49.315,81 zł. Wydatki na wynagrodzenia, składki na ubezpieczenie społeczne, zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz koszt wynajmu biura w Warszawie wynosiły łącznie 336.784,72 zł. Strata wyniosła 112.579,64 zł. W rzeczywistości była wyższa, gdyż w powyższym wyliczeniu kosztów nie ujęto nieudokumentowanych wydatków SPPM dotyczących m.in.: przyborów biurowych, usług telekomunikacyjnych, podróży służbowych, konserwacji, usług pocztowych itp.

⁷ Ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 246)

W zakresie ponoszonych przez SPPM wydatków zwraca uwagę poziom wynagrodzenia Dyrektora Biura SPPM i sposób jego ustalania. Przedstawiona do kontroli ostatnia umowa o pracę z Dyrektorem Biura została zawarta w dniu 1 stycznia 1993 r. i ustalała miesięczne wynagrodzenie na 3 mln zł brutto, tj. 300 zł po denominacji. W okresie objętym kontrolą Dyrektorowi Biura wynagrodzenie wypłacano w innej wysokości niż ustalono w umowie. Przykładowo w latach 2006 – 2007 wypłaty wynosiły średnio miesięcznie 5.166,66 zł „na rękę”. Dyrektor Biura sama ustalała sobie wysokość wynagrodzenia i przyznawała nagrody nie mając na to zgody Zarządu SPPM, przy tym nie dokumentowała tego w formie pisemnej. Pod dyspozycjami dokonania przelewów wynagrodzeń i nagród Dyrektorowi Biura SPPM z rachunku bankowego SPPM podpisywali się Dyrektor Biura SPPM oraz Skarbnik SPPM, przy tym Skarbnik podpisywał te przelewy in blanco.

Do nieprawidłowości w przekazywaniu środków uzyskanych z opłat za przejazd po drogach krajowych przyczynił się również brak nadzoru Zarząd SPPM na działaniami Dyrektora Biura SPPM, która była także członkiem Zarządu. Zarząd SPPM nie interesował się aspektem finansowym działalności SPPM i od Dyrektora Biura SPPM nie egzekwował nawet rocznych sprawozdań finansowych za objęte kontrolą NIK lata 2004 – 2009.

Zarząd SPPM dopiero w grudniu 2009 r., po powzięciu informacji o zadłużeniu SPPM wobec GDDKiA, podjął działania mające na celu założenie ksiąg rachunkowych za okres od 2004 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. Podjęcie działań mających na celu spłatę zobowiązań wobec GDDKiA.
2. Złożenie rocznych zeznań o wysokości dochodu (straty) osiągniętego w roku podatkowym za wszystkie lata z okresu 2004 – 2009 oraz zapłatę należnego podatku dochodowego od osób prawnych.
3. Złożenie miesięcznych deklaracji dla podatku od towarów i usług za okres styczeń 2004 – grudzień 2009 oraz zapłatę zaległego podatku od towarów i usług wraz z należnymi odsetkami.
4. Sporządzenie sprawozdań finansowych oraz założenie ksiąg rachunkowych za lata 2004 – 2009.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezesa o przedstawienie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia

pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Departamentu Komunikacji i Systemów Transportowych NIK, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR
Departamentu Komunikacji
i Systemów Transportowych
Krzysztof Wierzejski

Marrek Maj
Robert Medo
Beata Bieguel